

HOMILIE VOOR DE TWEDE ZONDAG VAN DE VASTEN, Cyclus C,
 gehouden in de kerk van O.L.Vrouw Ver-Assebroek, op 15-3-2025
 Lezingen: Gen 15,5-12.17-18; Fil 3,17 -,1; Lc 9,28b-36

Dierbare broeders en zusters,

Ik heb het geluk deel uit te maken van een grote familie. Ik heb nog negen broers en zussen die in leven zijn. Met mij inbegrepen zijn er al zes van ons meer dan tachtig jaar. We staan om zo te zeggen op de eerste rij om voorgoed heen te gaan. Maar Godzijdank zijn we nog allemaal in relatief goede gezondheid. Wel hebben ze bijna allemaal problemen met het gehoor. En dat maakt het spreken moeilijk, want ze verstaan elkaar niet altijd goed, ondanks de hulp van hoorapparaten. Ik denk dat nogal wat oudere mensen kampen met dit probleem; of ook jongere mensen die zo geboren zijn en door een ongeluk het gehoor kwijt zijn. Pas als we niet meer kunnen horen, beseffen we hoe belangrijk het is een goed gehoor te hebben. Want horen, zien of minstens voelen is een noodzakelijke voorwaarde om met andere mensen te kunnen communiceren. Als mijn zintuigen niet of nauwelijks werken, dan geraak ik vereenzaamd door gebrek aan contact.

Daarom mogen we ons gelukkig prijzen en God dankbaar zijn als ons gehoor en ons gezicht nog behoorlijk functioneren. Nochtans is dit niet voldoende om met andere mensen in contact te treden. Om echt met anderen te communiceren, volstaat het niet goed te horen; je moet bovendien nog luisteren ook. Horen en luisteren zijn niet hetzelfde. Horen is een puur lichamelijke zaak. Luisteren heeft te maken met aandacht. Het gebeurt soms dat je op bezoek gaat bij mensen en dan valt het je op hoe weinig er soms geluisterd wordt. Ze laten gewoon de T.V. aanstaan en ze luisteren maar met een half oor naar je. Of je hebt mensen die voortdurend aan het babbelen zijn, maar die nooit echt luisteren naar de mensen met wie ze samenwonen. Vaak is er een soort dovemansgesprek tussen man en vrouw of tussen ouders en kinderen of zelfs tussen vrienden of verloofden. Ze horen wel wat de andere zegt, maar ze luisteren er niet echt naar. Ze zeggen “dat heb ik al gehoord”; en de andere denkt dan: ik heb het hem of haar al zoveel keer gezegd, maar hij of zij begrijpt het niet of geeft er geen aandacht aan. Er is soms veel verborgen pijn bij mensen omdat ze de indruk hebben dat niemand echt naar hen luistert: ze willen iets duidelijk maken dat op hun hart ligt, maar het dringt niet werkelijk door. Ze willen zeggen dat ze het echt goed menen met iemand, maar hun woord glijdt over die persoon heen als water over een eend. Er is veel stil verdriet bij mensen omdat ze niemand hebben die echt naar hen luistert.

Luisteren is een kunst; het vraagt aandacht en belangstelling voor de andere; om te kunnen luisteren mag je niet zozeer vervuld zijn van jezelf dat de andere je niet interesseert; luisteren vraagt dat je ruimte schept voor de andere; je moet afstand kunnen nemen van je eigen zorgen, van je eigen begeerte en verlangens, van het geschreeuw en het lawaai om je heen; je moet het stil maken in jezelf, zodat het woord van de andere in je hart kan neerdalen. Als je dit niet kunt, dan loop je het gevaar de andere te zien als een spiegel van jezelf; je legt je eigen gevoelens en gedachten in het woord van de andere en je beseft niet dat die andere mens de dingen misschien anders aanvoelt dan jij. Luisteren is een echte kunst en het is een zegen en een genade wanneer er in je leven mensen zijn die echt naar je kunnen luisteren.

In het evangelie van deze tweede vastenzondag wordt er ook over luisteren gesproken. Het evangelie verhaalt de transfiguratie of gedaanteverandering van Jezus op de berg. Uit zijn lichaam straalt iets door van zijn verborgen heerlijkheid. En de leerlingen die Jezus meegenomen heeft krijgen de kans om dit belangrijke gebeuren in zich op te nemen. Aanvankelijk lukt het niet, want ze zijn door slaap overmand, zegt de evangelist. Een onweerstaanbare neiging tot slapen hebben

kan ook een manier zijn om niet te moeten zien en horen. Als je diep slaapt, zie en hoor je niets. Petrus en zijn metgezellen hebben al een deel van het gesprek gemist. Jezus was immers met Mozes en Elia in gesprek over zijn heengaan dat hij in Jeruzalem zou voltrekken, d.w.z. over het lijden en smadelijke dood die hem daar te wachten stonden. M.a.w. dat de Messias moet lijden, is niet tot hen doorgedrongen. En dat ze misschien zelf ook zullen moeten lijden naar het voorbeeld van Jezus, daar luisteren ze niet graag naar. Ze vluchten weg in de slaap. Maar gelukkig blijft die slaap niet duren. Want onmiddellijk daarna zegt de evangelist: “En klaar wakker geworden zagen ze zijn heerlijkheid en de twee mannen die bij Hem stonden”. Als je klaar wakker bent kun je de dingen zien en horen. Wat de leerlingen nu zien is zo heerlijk, zo verblindend mooi, dat ze dat willen laten duren; ze willen drie tenten bouwen; ze willen dit schouwspel onophoudelijk voor ogen hebben. Eigenlijk willen ze zien zonder te luisteren, genieten zonder pijn, rozen zonder doornen. Maar zo is het leven niet en dat is ook niet Gods bedoeling. Daarom is er een wolk die hen overschaduwet en vanuit die wolk klinkt er een stem. Het is de stem van God zelf. En wat zegt die stem? Een korte, maar uiterst belangrijke zin: “Dit is mijn Zoon, de uitverkorene, luistert naar Hem”. En, zegt de evangelist, de stem had nog maar pas weerklonken en Jezus was weer helemaal alleen. Het is alsof hij wil zeggen: we zien Jezus niet altijd of meestal niet in zijn heerlijkheid; maar wat we wel hebben, dat zijn z'n woorden. Naar die woorden moeten we luisteren. Als we dit doen, dan vinden we daarin geluk en vrede. Want de woorden van Jezus zijn geen gewone mensenwoorden, het zijn de woorden van God zelf. Hij is immers Gods welbeminde Zoon.

Er is iets merkwaardigs in onze christelijke godsdienst: we kunnen God niet zien, want Hij is de Onzienlijke; we kunnen Hem voelen noch betasten, want Hij is louter geest en heeft geen lichaam; maar toch kunnen we naar Hem luisteren, want Hij spreekt tot ons door Jezus. “Het geloof is uit het gehoor”, zei Paulus al. God is geen zwijgende God, maar iemand die woorden van troost en liefde spreekt. Als we regelmatig bewust luisteren naar Jezus' woorden, dan beschikken we over een houvast dat niemand anders ons kan geven. We dienen ons vandaag af te vragen of we wel voldoende tijd vrijmaken om naar Jezus te luisteren: in de eucharistie, in de regelmatige lezing van het evangelie, en in het gebed.

Ik wil hier nog een laatste iets aan toevoegen. God is niet alleen iemand die tot ons spreekt en naar wie wij kunnen luisteren. Hij is iemand die ook zelf naar ons luistert. Wij mogen tot Hem spreken, onze zorgen aan Hem voorleggen, onze medemensen aan Hem toevertrouwen. Eigenlijk is het een zeer weldoend gevoel te weten: God luistert naar mij, en ik mag naar Hem luisteren. Als we dat doen, dan gaan we misschien ook beter luisteren naar andere mensen. Dit is dan ook mijn vastenwens voor u allen vandaag: dat wij luisterende mensen mogen worden.

Adelbert Denaux, pr.